

УДК 352:338.48:339.138:004.738.5](477)(045)

Балашов Дмитро Валерійовичвикладач кафедри теорії та практики
управління

факультету соціології і права

Національний технічний університет
України«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

ORCID: 0000-0002-0063-7306

<https://doi.org/10.25313/3083-7782-2026-5-68>

ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІСТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ КЛЮЧОВИХ ДЕСТИНАЦІЙ

Анотація. Вступ. Туризм є вагомим чинником соціально-економічного розвитку міст і важливим інструментом державної регіональної політики. Збройна агресія РФ проти України суттєво вплинула на розвиток туристичної галузі, обмеживши туристичну діяльність у прифронтових, тимчасово окупованих та наближених до них територіях. В умовах воєнного стану актуалізується потреба у визначенні міст, які зберігають туристичний потенціал, є відносно безпечними для відвідування і важливими для підтримки та розвитку національної і місцевої економіки.

Мета. Метою дослідження є виокремлення ключових міст України, що є центрами туристичної привабливості і формують ядро туристичного потенціалу України та наповнення місцевих бюджетів в умовах воєнного стану.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) аналітичні звіти, дослідження та статистика міжнародних організацій у сфері туризму; 2) нормативно-правові акти, кодифікатори та реєстри України; 3) інформаційні інтерактивні ресурси органів влади України щодо статистичних показників туристичної галузі; 4) праці авторів, що досліджують теоретичні засади туризму.

У дослідженні застосовано наукові методи теоретичного аналізу, узагальнення та групування, аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, індукції, статистичного аналізу, ранжування, територіального аналізу і геопросторової візуалізації.

Результати. Проаналізовано глобальні тенденції розвитку туризму і встановлено, що у 2025 році показники туризму у світі перевищили допандемічний рівень, засвідчивши повне відновлення галузі.

Досліджено за регіонами України податкові надходження до бюджету у 2025 році від суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з туризмом. Визначено, що попри воєнний стан, туристична галузь України не лише продовжує функціонувати, а й демонструє зростання обсягів туристичної діяльності і показників надходжень до державного та місцевого бюджетів.

Водночас туристична активність є нерівномірною: через безпекову ситуацію регіони з прифронтовими і тимчасово окупованими територіями або наближеними до таких територій суттєво обмежені у можливостях провадження туристичної діяльності.

Визначено кількісний склад міст за адміністративно-територіальними одиницями першого рівня в Україні. З урахуванням безпекового контексту із загальної кількості 463 міст України виокремлено 280 міст, що розташовані не у зонах активних бойових дій та не наближені до таких територій, прифронтових і тимчасово окупованих територій, є відносно безпечними для туризму і в яких за наявності належної інфраструктури можливе провадження туристичної діяльності.

Для формування переліку ключових міст України для розвитку туризму в умовах воєнного стану опрацьовано Державний реєстр нерухомих пам'яток і сформовано розподіл пам'яток національного значення за містами України.

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms
of the Creative Commons Attribution License 4.0
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

За результатами дослідження на основі туристичного потенціалу відповідно до наявності важливих туристичних магнітів (об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, найбільша кількість пам'яток національного значення, рекреаційні зони тощо) виокремлено 57 ключових міст України, що відіграють важливу роль у розвитку туристичної галузі в умовах воєнного стану.

Перспективи. У подальших дослідженнях щодо розвитку туризму в містах України доцільно приділити увагу інструментам комунікації органів місцевого самоврядування зі споживачами туристичних послуг щодо туристичної привабливості і формування та розвитку туристичних брендів міст.

Ключові слова: бренд міста, туризм, туристичні вебпортали, комунікації, інструменти комунікації, цифрові комунікації, міський туризм, державний маркетинг.

Постановка проблеми. Збройна агресія РФ проти України суттєво вплинула на розвиток туризму в Україні. Туристична галузь України продовжує функціонувати, але туристична діяльність здійснюється в принципово нових безпекових умовах та обмежена у прифронтових, тимчасово окупованих територіях і наближених до них. У цих умовах збереження туризму як вагомого чинника соціально-економічного розвитку міст і важливого інструменту державної регіональної політики актуалізує потребу у визначенні міст, які є відносно безпечними для відвідування. Питання збереження туристичного потенціалу та розвитку брендингу міст в умовах воєнного стану є недостатньо дослідженим у вітчизняній науковій літературі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади міського туризму, його основні характеристики та роль у соціально-економічному розвитку міст досліджуються у працях Hu S. та ін. [11], аналітичному огляді щодо туристичної галузі у контексті Порядку денного ЄС 2030 [12], аналітичних звітах Всесвітньої організації туризму і Всесвітньої федерації туристичних міст [13] та ін.

Щодо ретроспективи, поточного стану і тенденцій розвитку туристичної галузі на глобальному рівні джерельною базою слугували дані досліджень Всесвітньої організації туризму [2; 3; 4; 5; 6; 7; 8] і Всесвітньої ради з туризму та подорожей [1].

Тенденції щодо цифровізації у сфері туризму, необхідність використання цифрових інструментів і сервісів, зокрема туристичних вебпорталів, розглядаються у звітах Всесвітньої організації туризму [15], працях На Л. Т. [14].

Для дослідження поточного стану розвитку туризму під час воєнного стану і статистичних показників туристичної галузі України використовувалися інформаційні інтерактивні ресурси у форматі дашборда Міністерства розвитку громад і територій спільно з Державним агентством туризму України [9] і Державної податкової служби України [10].

При визначенні ключових міст для туризму в Україні під час воєнного стану використовувалися нормативно-правові акти Міністерства розвитку громад та територій України [17], Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територіальних громад України [16], Державний реєстр нерухомих пам'яток України [19] і електронні ресурси щодо об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО в Україні [18].

Метою статті є виокремлення ключових міст України, що є центрами туристичної привабливості і формують ядро туристичного потенціалу України та наповнення місцевих бюджетів в умовах воєнного стану.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) аналітичні звіти, дослідження та статистика міжнародних організацій у сфері туризму; 2) нормативно-правові акти, кодифікатори та реєстри України; 3) інформаційні інтерактивні ресурси органів влади України щодо статистичних показників туристичної галузі; 4) праці авторів, що досліджують теоретичні засади туризму.

У дослідженні застосовано такі наукові методи: 1) теоретичного аналізу (для опрацювання аналітичних звітів, статистичних даних міжнародних організацій і наукових праць щодо поточного стану та тенденцій розвитку туризму у світі та в Україні); 2) узагальнення та групування (для систематизації статистичних показників як окремого етапу перед визначенням переліку ключових міст); 3) аналізу та синтезу (для дослідження окремих складових туристичного потенціалу міст України та формування на їх основі цілісної картини туристичної привабливості міст як підґрунтя для визначення ключових дестинацій); 4) порівняльного аналізу (для порівняння міст за кількісними та якісними показниками туристичного потенціалу і виокремлення ключових дестинацій); 5) індукції (для переходу від аналізу показників регіонів до обґрунтування критеріїв вибору міст як ключових туристичних дестинацій); 6) статистичного аналізу (для обробки даних щодо кількості міст, податкових надходжень за регіонами, а також кількості пам'яток національного значення за містами; для встановлення взаємозв'язків між статистичними показниками з метою обґрунтування вибірки міст); 7) ранжування (для формування рейтингу міст за кількістю пам'яток національного значення за регіонами України); 8) територіального аналізу (для виявлення областей зі зниженою туристичною активністю, зумовленою безпековою ситуацією); 9) геопросторової візуалізації (для представлення просторового розподілу результатів дослідження у формі map).

Виклад основного матеріалу. У контексті державної регіональної політики та брендингу територій міський туризм є рушійною силою загальнодержавного соціально-економічного розвитку [11] і розглядається

як інструмент підвищення територіальної привабливості та конкурентоспроможності міст [12]. Туризм позитивно впливає не лише на розвиток глобальної економіки, а також має значний вплив на соціально-економічний розвиток міст, збільшення доходів місцевих бюджетів, зайнятість населення та соціальну інклюзію, розвиток інфраструктури та суміжних галузей [13].

Туризм є комплексною галуззю економіки, внесок якої у світовий ВВП поступово збільшується, що підтверджується зростанням частки туризму у ньому, а також формуванням великої кількості робочих місць. Зокрема, у 2025 році внесок туризму у світовий ВВП зріс на 4,1%, що перевищує загальне глобальне економічне зростання на 1,3% [1], і склав 11,6 трлн. доларів США [1]. Доходи від туризму становлять 23% глобальної торгівлі послугами і 6% загального обсягу світового експорту товарів і послуг [2]. Щодо кількості робочих місць, варто зазначити, що у 2025 році до галузі туризму залучено 366 млн. робочих місць, і кожне третє нове робоче місце у світі створювалося саме для забезпечення туризму [1].

Потенціал і резильєнтність туристичної галузі також підтверджується фактом її динамічного відновлення після пандемії COVID-19, яка спричинила різке скорочення кількості міжнародних туристів — на 98% у травні 2020 року порівняно з 2019 роком. У цей період отримано збитки, що втричі перевищили показники туристичної галузі під час світової економічної кризи 2008–2009 років [3]. Загалом, 2020 рік став «найгіршим роком за всю історію туризму зі скороченням кількості міжнародних подорожей на 72%, внаслідок чого кількість туристів повернулася до рівня 30-річної давнини» [4]. Відновлення показників щодо кількості туристів відбувалося поступово (кінець 2023 року — 88% від показників до початку пандемії COVID-19 [5], січень–липень 2024 року — 96% [6], кінець 2024 року — 99% [7]). У звіті World Tourism Barometer Всесвітньої туристичної організації за травень 2025 року зазначено, що показники за перший квартал 2025 року становлять на 3% більше, ніж у 2019 році [8], що свідчить про повне відновлення туристичної галузі у світі.

Також варто зазначити, що туризм виконує не лише економічну, а й комунікативну функцію, що у контексті розвитку міст полягає, зокрема, у формуванні туристичного іміджу та просуванні бренду міста. Реалізація комунікативної функції туризму дедалі більше відбувається у цифровому середовищі. В умовах інформаційного суспільства цифровізація трансформує формування туристичних уподобань [14]. Всесвітня організація туризму визначає цифровізацію одним із головних драйверів трансформації туристичної індустрії [15]. У цьому контексті окремого значення набуває необхідність впровадження цифрових інструментів, що надають можливість здійснювати аналіз туристичної галузі за основними економічними показниками.

В Україні розвиток туризму відбувається в умовах ускладненої безпекової ситуації, пов'язаної зі збройною агресією РФ, що впливає на кількість туристичних маршрутів, функціонування туристичної і логістичної інфраструктури та обмеження відвідування регіонів, в яких здійснюються бойові дії або які є поближеними до таких територій. Незважаючи на це, надходження від туризму зростають, що свідчить про його популярність і вагомий роль у підтримці економіки України під час воєнного стану.

Відповідно до інформації на туристичному дашборді, розробленого Міністерством розвитку громад і територій України спільно з Державним агентством розвитку туризму як публічний цифровий інструмент аналізу і моніторингу основних показників туристичної галузі України, сума сплачених податків від суб'єктів господарювання, діяльність яких здійснюється за кодами класифікації видів економічної діяльності, пов'язаних з туризмом, за перший квартал 2026 року зросла на 18,2%: з 3,3 млрд. грн до 3,9 млрд. грн [9]. За даними Державної податкової служби України, «у січні–вересні 2025 року сплата туристичного збору зросла на 35,7% порівняно з відповідним періодом минулого року» [10], а надходження до місцевих бюджетів становлять 234,4 млн. грн на противагу 172,8 млн. грн у 2024 році [10]. Наведені показники підтверджують актуальність розгляду туризму як інструменту регіональної політики та чинника соціально-економічного розвитку територій.

Враховуючи важливість туризму для економіки України, доцільно виокремити міста, які відносно безпечні для провадження туристичної діяльності відповідно до поточної безпекової ситуації.

Відповідно до Кодифікатора адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад (КАТОТТГ), станом на 05.05.2026 року в Україні налічується 31 747 населених пунктів, з яких 463 міста (461 місто і 2 міста зі спеціальним статусом) [16]:

Враховуючи поточну безпекову ситуацію у контексті туристичної діяльності, доцільно розглядати міста, які не належать до прифронтових і тимчасово окупованих територій. Відповідно до Наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 (далі — Наказ), станом на дату поточної редакції Наказу від 07.04.2026 року тимчасово окуповані території є у Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Харківській і Херсонській областях, АР Крим і м. Севастополь, а території, на яких ведуться бойові дії, — у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Миколаївській, Одеській, Сумській, Харківській, Херсонській, Чернігівській областях [17].

У контексті здійснення туристичної діяльності в Україні в умовах воєнного часу доцільно також розглянути показники податкових надходжень до бюджету України від суб'єктів господарювання, які здійснюють

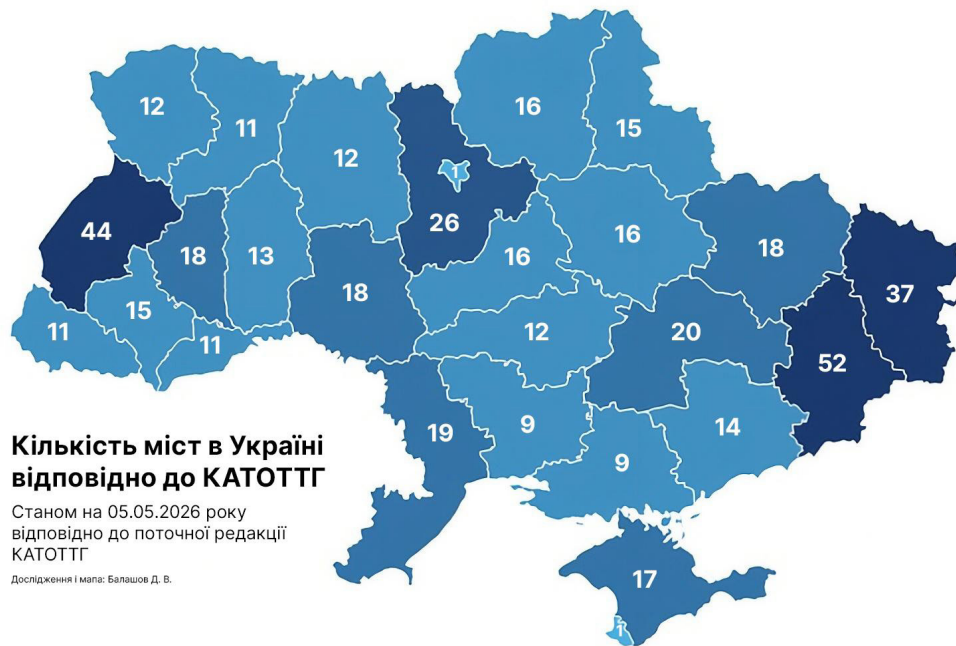

Рис. 1. Кількісний склад міст за адміністративно-територіальними одиницями першого рівня в Україні
Джерело: розроблено автором на основі [16]

господарську діяльність за кодами КВЕД, пов'язаними з туризмом. Відповідно до туристичного дашборду, туристична діяльність здійснюється активніше у регіонах України, які є відносно безпечними для туризму [9]:

Податкові надходження до бюджету України у 2025 році від суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність за кодами КВЕД, пов'язаних з туризмом

№ з/п	Область / місто зі спеціальним статусом	Сума податків, сплачених у 2025 році суб'єктами господарювання, діяльність яких пов'язана з туризмом, грн	№ з/п	Область / місто зі спеціальним статусом	Сума податків, сплачених у 2025 році суб'єктами господарювання, діяльність яких пов'язана з туризмом, грн	№ з/п	Область / місто зі спеціальним статусом	Сума податків, сплачених у 2025 році суб'єктами господарювання, діяльність яких пов'язана з туризмом, грн
1	м. Київ	6 080 530 865,76	2	Львівська область	1 544 854 300,39	3	Дніпропетровська область	960 769 037,73
4	Івано-Франківська область	793 939 373,90	5	Київська область	736 746 931,97	6	Одеська область	733 576 616,98
7	Закарпатська область	467 832 742,64	8	Харківська область	421 331 393,30	9	Полтавська область	309 882 977,50
10	Вінницька область	294 855 396,63	11	Хмельницька область	286 048 055,31	12	Волинська область	273 922 563,91
13	Рівненська область	259 887 909,63	14	Черкаська область	228 877 626,46	15	Житомирська область	211 085 304,30
16	Чернівецька область	208 500 706,53	17	Тернопільська область	183 709 122,30	18	Чернігівська область	173 512 675,14
19	Сумська область	138 596 329,95	20	Запорізька область	132 431 950,44	21	Кіровоградська область	132 171 198,14
22	Миколаївська область	131 655 471,03	23	Донецька область	50 832 464,64	24	Херсонська область	25 339 090,46
25	Луганська область	1 839 720,45	26	АР Крим	0	27	м. Севастополь	0

Джерело: туристичний дашборд Міністерства розвитку громад і територій України і Державного агентства розвитку туризму.
Дослідження: Балашов Д. В.

Рис. 2. Регіональний розподіл податкових надходжень до бюджету України у 2025 році від суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність за кодами КВЕД, пов'язаними з туризмом
Джерело: розроблено автором на основі [9]

Для визначення переліку ключових міст для розвитку туризму в Україні в умовах воєнного стану необхідно враховувати показники податкових надходжень до бюджету України від суб'єктів господарювання у туристичній галузі, оскільки вони вказують на нерівномірність здійснення туристичної діяльності, зумовлену безпековою ситуацією внаслідок збройної агресії РФ в Україні, що призводить до суттєвого зниження кількості туристів.

Отже, у контексті безпечного туризму в Україні загальна чисельність становить 280 з 463 міст (60,5% від загальної кількості) і охоплює здебільшого області, які не зазначені у Наказі: Вінницька область — 18 міст, Волинська область — 12, Дніпропетровська — 17, Житомирська — 12, Закарпатська — 11, Івано-Франківська — 15, Київська — 26, Кіровоградська — 12, Львівська — 44, Одеська — 12, Полтавська — 16, Рівненська — 11, Тернопільська — 18, Хмельницька — 13, Черкаська — 16, Чернівецька — 11, Чернігівська — 15, м. Київ [16].

Подальший вибір серед визначених 280 міст доцільно здійснювати відповідно до туристичного потенціалу і наявності пам'яток культури, які виконують функцію туристичних магнітів. Вони можуть бути продемонстровані цільовим аудиторіям як конкурентна перевага для здійснення візитів до міста і слугувати основою для формування і впровадження бренду міста. Важливими факторами для виокремлення міст, які є туристичними центрами, також є туристична місткість і пропускна спроможність туристичних об'єктів.

За даними UNESCO, станом на момент дослідження в Україні є 8 об'єктів, занесених до Списку Всесвітньої спадщини [18]: 1) Стародавнє місто Таврійський Херсонес та його Хора (Севастополь, додано 2013 року); 2) Софійський собор та прилеглі монастирські споруди (Київ, додано 1990 року); 3) Києво-Печерська Лавра (Київ, додано 1990 року); 4) Ансамбль історичного центру Львова (додано 1998 року); 5) Резиденція митрополитів Буковини і Далмації (Чернівці, додано 2011 року); 6) Геодезична дуга Струве (с. Стара Некрасівка, Одеська обл., додано 2005 року); 7) Історичний центр Одеси (додано 2023 року); 8) Дерев'яні церкви Карпатського регіону в Польщі та Україні (різні локації, додано 2013 року). Відповідно до фокусу дослідження доцільно виокремити 2–5 і 7–8.

Щодо пам'яток національного значення, то, відповідно до Державного реєстру нерухомих пам'яток, впровадженого Міністерством культури України, станом на травень 2026 року в Україні 2645 нерухомих пам'яток [19], з яких 1007 знаходиться у 280 містах, визначених раніше [19].

Розподіл кількості пам'яток національного значення у містах у визначених областях і м. Києві наведений у рис. 3:

Рис. 3. Розподіл пам'яток національного значення у містах України відповідно до Державного реєстру нерухомих пам'яток

Джерело: розроблено автором на основі [19]

Відповідно до дослідження кількості пам'яток національного значення, визначено 50 міст з найбільшою їх кількістю:

Отже, за нашими дослідженнями, в Україні під час воєнного стану можна виокремити 57 міст, що мають найбільшу туристичну привабливість відповідно до наявності важливих туристичних магнітів (об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, пам'ятки національного значення, рекреаційні зони тощо). З їх числа: 1) 50 міст-лідерів за кількістю пам'яток національного значення; 2) найбільші міста-курорти, в яких туристичним магнітом є рекреаційна зона і за умови якщо їх немає у переліку міст з найбільшою кількістю пам'яток національного значення (Миргород, Трускавець, Моршин, Яремче); 3) декілька міст, в яких не дуже велика кількість пам'яток національного значення, але вони є важливими для туризму в Україні (Черкаси, Умань, Білгород–Дністровський). Важливо зазначити, що вибір міст здійснювався відповідно до їх розташування у регіонах, які є відносно безпечними для туризму, в яких, за умови належного функціонування інфраструктури, можливо здійснювати туристичну діяльність і які не належать до зон активних

№ з/п	Область	Місто	Кіл-ть пам'яток	№ з/п	Область	Місто	Кіл-ть пам'яток	№ з/п	Область	Місто	Кіл-ть пам'яток
1	—	Київ	325	2	Хмельницька	Кам'янець-Подільський	87 (88)	3	Чернігівська	Чернігів	33 (36)
4	Полтавська	Полтава	33	5	Львівська	Львів	30	6	Волинська	Луцьк	27 (35)
7	Чернівецька	Хотин	26 (27)	8	Дніпропетровська	Дніпро	23	9	Закарпатська	Ужгород	21
10	Чернівецька	Чернівці	18 (19)	11	Вінницька	Вінниця	17 (19)	12	Тернопільська	Кременець	16
13	Чернігівська	Ніжин	15 (17)	14	Волинська	Володимир	10 (12)	15-16	Хмельницька	Ізяслав	10
15-16	Хмельницька	Старокостянтинів	10	17	Тернопільська	Збараж	12 (15)	18	Житомирська	Житомир	12 (14)
19	Київська	Переяслав	11	20	Тернопільська	Бучач	9 (15)	21	Одеська	Одеса	9
22	Рівненська	Острог	8 (15)	23	Закарпатська	Берегове	8 (13)	24	Львівська	Белз	8 (10)
25-26	Черкаська	Канів	8 (9)	25-26	Тернопільська	Почаїв	8 (9)	27	Тернопільська	Бережани	7 (10)
28	Кіровоградська	Кропивницький	7	29	Вінницька	Немирів	6 (8)	30	Вінницька	Тульчин	6 (7)
31-32	Закарпатська	Мукачево	6	31-32	Івано-Франківська	Івано-Франківськ	6	33	Івано-Франківська	Рогатин	5 (13)
34	Волинська	Олика	5 (8)	35	Вінницька	Шаргород	5 (7)	36	Львівська	Самбір	5 (6)
37-40	Вінницька	Хмільник	5	37-40	Житомирська	Бердичів	5	37-40	Львівська	Шептицький	5
37-40	Рівненська	Корець	5	41	Львівська	Золочів	4 (9)	42	Львівська	Дрогобиць	4 (8)
43	Тернопільська	Теребовля	4 (6)	44-45	Волинська	Любомль	4 (5)	44-45	Черкаська	Кам'янка	4 (5)
46-49	Львівська	Броди	4	46-49	Тернопільська	Тернопіль	4	46-49	Тернопільська	Підгайці	4
46-49	Чернігівська	Прилуки	4	50	Чернігівська	Батурин	3 (4)				

Дослідження і таблиця: Балашов Д. В.

Рис. 4. Розподіл пам'яток національного значення за найбільшою кількістю у містах України відповідно до Державного реєстру нерухомих пам'яток

Джерело: розроблено автором на основі [19]

Примітка: у дужках зазначено загальну кількість пам'яток на території міської громади, а не тільки безпосередньо в місті

Рис. 5. Міста України, що мають ключове значення для розвитку туризму в Україні в умовах воєнного стану

Джерело: розроблено автором на основі [16; 17; 18; 19]

бойових дій та не наближені до територій, на яких вони ведуться, прифронтових і тимчасово окупованих територій, визначених станом на травень 2026 року.

Отримані результати свідчать про наявність в Україні визначеного переліку туристичних дестинацій, що зберігають потенціал для розвитку галузі в умовах воєнного стану.

Висновки і перспективи подальших досліджень. За результатами дослідження встановлено, що попри воєнний стан, туристична галузь України продовжує функціонувати і демонструє зростання показників надходжень до державного та місцевого бюджетів, однак туристична активність є нерівномірною через обмеження у тимчасово окупованих, прифронтових і наближених до них регіонах.

З урахуванням безпекового контексту, за результатами визначення кількісного складу міст за адміністративно-територіальними одиницями першого рівня в Україні, із загальної кількості 463 міст виокремлено 280, що розташовані не у зонах активних бойових дій та не наближені до таких територій, прифронтових і тимчасово окупованих територій, є відносно безпечними для туризму і в яких за наявності належної інфраструктури можливе провадження туристичної діяльності.

Серед відносно безпечних для туризму міст, на основі аналізу туристичного потенціалу яких, враховуючи об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, найбільшу кількість пам'яток національного значення, рекреаційні зони тощо, автором сформовано перелік 57 ключових міст, що формують ядро туристичного потенціалу для розвитку туризму України і підтримки місцевої економіки в умовах воєнного стану.

Ці міста доцільно враховувати при створенні державних секторальних програм підтримки і державних галузевих стратегій як центри туристичної привабливості України і розвитку туризму в них як драйверів у післявоєнному відновленні національної і місцевої економіки України.

У подальших дослідженнях щодо розвитку туризму в містах України доцільно приділити увагу інструментам комунікації органів місцевого самоврядування зі споживачами туристичних послуг щодо туристичної привабливості і формування та розвитку туристичних брендів міст.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. *Economic Impact Research (EIR): Global Trends 2025*. London: WTTC, 2025. URL: <https://wttc.org/research/economic-impact> (дата звернення: 14.04.2026).
2. *World Tourism Barometer*. Vol. 23, No. 2. Madrid: UN Tourism, 2025. URL: <https://www.untourism.int/news/international-tourist-arrivals-grew-5-in-q1-2025> (дата звернення: 14.04.2026).
3. *Impact of COVID-19 on Global Tourism Made Clear as UNWTO Counts the Cost of Standstill*. *UN Tourism*: вебсайт. 28.07.2020. URL: <https://www.untourism.int/news/impact-of-covid-19-on-global-tourism-made-clear-as-unwto-counts-the-cost-of-standstill> (дата звернення: 14.04.2026).
4. *Impact Assessment of the COVID-19 Outbreak on International Tourism*. *UN Tourism*: вебсайт. URL: <https://www.untourism.int/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism> (дата звернення: 15.04.2026).
5. *International Tourism to Reach Pre-Pandemic Levels in 2024*. *UN Tourism*: вебсайт. URL: <https://www.untourism.int/news/international-tourism-to-reach-pre-pandemic-levels-in-2024> (дата звернення: 14.04.2026).
6. *International Tourist Arrivals Hit 96% of Pre-Pandemic Levels through July 2024*. *UN Tourism*: вебсайт. URL: <https://www.untourism.int/news/international-tourist-arrivals-hit-96-of-pre-pandemic-levels-through-july-2024> (дата звернення: 13.04.2026).
7. *International Tourism Recovers Pre-Pandemic Levels in 2024*. *UN Tourism*: вебсайт. URL: <https://www.untourism.int/news/international-tourism-recovers-pre-pandemic-levels-in-2024> (дата звернення: 13.04.2026).
8. *International Tourist Arrivals Grew 5% in Q1 2025*. *UN Tourism*: вебсайт. URL: <https://www.untourism.int/news/international-tourist-arrivals-grew-5-in-q1-2025> (дата звернення: 16.04.2026).
9. Туристична статистика. Податкові надходження: дашборд / Міністерство розвитку громад і територій України, Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://lookerstudio.google.com/u/0/reporting/9886d3c3-db11-43aa-b627-9a2fe73f0e83/page/lr3PF> (дата звернення: 18.04.2026).
10. Туристичний збір: надходження зросли більше, ніж на третину. *Державна податкова служба України*: вебсайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/turystychnyi-zbir-nadkhodzhenia-zrosly-bilshe-nizh-na-tretynu> (дата звернення: 19.04.2026).

11. Hu M., Pantano E., Stylos N. A Systematic Review of City Break Travel in Tourism. *International Journal of Tourism Research*. 2024. Vol. 26. DOI: <https://doi.org/10.1002/jtr.2728>
12. Implementation of Transition Pathway for Tourism and EU Agenda 2030. Brussels: European Commission, 2025. URL: https://transport.ec.europa.eu/document/download/df3120e7-2aa2-479a-801e-6e47827dad70_en?filename=stock-taking_coimplementation_transition_pathway_annex_2025.pdf (дата звернення: 15.04.2026).
13. Quantifying Tourism in City Destinations — Towards a Better Understanding of Urban Tourism. Madrid: World Tourism Organization, 2024. DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284425341>
14. Ha L. T. The Role of Digital Public Services in Promoting International Tourism: Empirical Evidence from European Regions. *European Journal of Innovation Management*. 2025. Vol. 28, No. 3. P. 848–876. DOI: <https://doi.org/10.1108/EJIM-03-2023-0215>
15. Digital Transformation. *UN Tourism*: вебсайт. URL: <https://www.untourism.int/digital-transformation> (дата звернення: 15.04.2026).
16. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад. *Міністерство розвитку громад та територій України*: вебсайт. URL: <https://mindev.gov.ua/diialnist/rozvytok-mistsevoho-samovriaduvannia/kodyfikator-administratyvno-terytorialnykh-odynyts-ta-terytorii-terytorialnykh-hromad> (дата звернення: 18.04.2026).
17. Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією: Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#Text> (дата звернення: 18.04.2026).
18. UNESCO World Heritage Convention. Ukraine. *UNESCO World Heritage Convention*: вебсайт. URL: <https://whc.unesco.org/en/statesparties/ua> (дата звернення: 18.04.2026).
19. Державний реєстр нерухомих пам'яток України. Реєстр пам'яток національного значення. *Міністерство культури України*: вебсайт. URL: <https://mincult.gov.ua/kulturna-spadshchyna/derzhavnyu-reiestr-nerukhomykh-pamiatok-ukrainy/> (дата звернення: 18.04.2026).

References

1. World Travel & Tourism Council. (2025). *Economic impact research (EIR): Global trends 2025*. WTTC. Retrieved from <https://wtcc.org/research/economic-impact>
2. UN Tourism. (2025). *World tourism barometer, 23(2)*. UN Tourism. Retrieved from <https://www.untourism.int/news/international-tourist-arrivals-grew-5-in-q1-2025>
3. UN Tourism. (2020, July 28). *Impact of COVID-19 on global tourism made clear as UNWTO counts the cost of standstill*. Retrieved from <https://www.untourism.int/news/impact-of-covid-19-on-global-tourism-made-clear-as-unwto-counts-the-cost-of-standstill>
4. UN Tourism. (n.d.). *Impact assessment of the COVID-19 outbreak on international tourism*. Retrieved from <https://www.untourism.int/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism>
5. UN Tourism. (2024). *International tourism to reach pre-pandemic levels in 2024*. Retrieved from <https://www.untourism.int/news/international-tourism-to-reach-pre-pandemic-levels-in-2024>
6. UN Tourism. (2024). *International tourist arrivals hit 96% of pre-pandemic levels through July 2024*. Retrieved from <https://www.untourism.int/news/international-tourist-arrivals-hit-96-of-pre-pandemic-levels-through-july-2024>
7. UN Tourism. (2024). *International tourism recovers pre-pandemic levels in 2024*. Retrieved from <https://www.untourism.int/news/international-tourism-recovers-pre-pandemic-levels-in-2024>
8. UN Tourism. (2025). *International tourist arrivals grew 5% in Q1 2025*. Retrieved from <https://www.untourism.int/news/international-tourist-arrivals-grew-5-in-q1-2025>
9. Ministerstvo rozvytku hromad i terytorii Ukrainy, & Derzhavne ahentstvo rozvytku turyzmu. (n.d.). *Turystychna statystyka. Podatkovi nadkhodzhennia* [Tourism statistics. Tax revenues dashboard]. Retrieved from <https://lookerstudio.google.com/u/0/reporting/9886d3c3-db11-43aa-b627-9a2fe73f0e83/page/lr3PF> [in Ukrainian].
10. Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy. (n.d.). *Turystychnyi zbir: Nadkhodzhennia zrosly bilshe, nizh na tretynu* [Tourism tax: Revenues increased by more than one-third]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/turystychnyi-zbir-nadkhodzhennia-zrosly-bilshe-nizh-na-tretynu> [in Ukrainian].
11. Hu, S., et al. (2024). A systematic review of city break travel in tourism. *International Journal of Tourism Research*, 26. <https://doi.org/10.1002/jtr.2728>
12. European Commission. (2025). *Implementation of transition pathway for tourism and EU Agenda 2030*. Retrieved from https://transport.ec.europa.eu/document/download/df3120e7-2aa2-479a-801e-6e47827dad70_en?filename=stock-taking_coimplementation_transition_pathway_annex_2025.pdf
13. World Tourism Organization. (2024). *Quantifying tourism in city destinations: Towards a better understanding of urban tourism*. <https://doi.org/10.18111/9789284425341>
14. Ha, L. T. (2025). The role of digital public services in promoting international tourism: Empirical evidence from European regions. *European Journal of Innovation Management*, 28(3), 848–876. <https://doi.org/10.1108/EJIM-03-2023-0215>

15. UN Tourism. (n.d.). *Digital transformation*. Retrieved from <https://www.untourism.int/digital-transformation>
16. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. (n.d.). *Kodyfikator administratyvno-terytorialnykh odynyts ta terytorii terytorialnykh hromad* [Codifier of administrative-territorial units and territories of territorial communities]. Retrieved from <https://mindev.gov.ua/diialnist/rozvytok-mistsevoho-samovriaduvannia/kodyfikator-administratyvno-terytorialnykh-odynyts-ta-terytorii-terytorialnykh-hromad> [in Ukrainian].
17. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. (2025). *Pro zatverdzhennia Pereliku terytorii, na yakyykh vedutsia (velysia) boiovi dii abo tymchasovo okupovanykh Rosiiskoiu Federatsiieiu: Nakaz vid 28 liutoho 2025 roku № 376* [On approval of the list of territories where hostilities are (were) conducted or temporarily occupied by the Russian Federation: Order No. 376 of February 28, 2025]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#Text> [in Ukrainian].
18. UNESCO World Heritage Convention. (n.d.). *Ukraine*. Retrieved from <https://whc.unesco.org/en/statesparties/ua>
19. Ministerstvo kultury Ukrainy. (n.d.). *Derzhavnyi reiestr nerukhomykh pamiatok Ukrainy. Reiestr pamiatok nationalnoho znachennia* [State register of immovable monuments of Ukraine. Register of monuments of national significance]. Retrieved from <https://mincult.gov.ua/kulturna-spadshchyna/derzhavnyy-reiestr-nerukhomykh-pam-iatok-ukrainy/> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 21.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.05.2026

Дата публікації: 29.05.2026

Balashov Dmytro

Lecturer of the Department of Theory and Practice of Management at the Faculty of Sociology and Law National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

TOURISM POTENTIAL OF UKRAINIAN CITIES DURING WARTIME: AN APPROACH TO IDENTIFYING KEY DESTINATIONS

Summary. Introduction. Tourism is a significant driver of the socio-economic development of cities and an important instrument of state regional policy. The armed aggression of the Russian Federation against Ukraine has substantially affected the development of the tourism industry, restricting tourist activity in the frontline, temporarily occupied, and adjacent territories. Under wartime conditions, there is a growing need to identify cities that retain tourism potential, are relatively safe for visitors, and are important for sustaining and developing both national and local economies.

Purpose. The purpose of this study is to identify the key cities of Ukraine that constitute major centres of tourist attractiveness, form the core of the country's tourism potential, and contribute to local budget revenues under wartime conditions.

Materials and methods. The research materials comprise: 1) analytical reports, studies, and statistics of international tourism organisations; 2) regulatory acts, codifiers, and registers of Ukraine; 3) interactive information resources of Ukrainian public authorities on statistical indicators of the tourism industry; 4) scholarly works examining the theoretical foundations of tourism.

In the study, the following scientific methods were applied: theoretical analysis, generalisation and grouping, analysis and synthesis, comparative analysis, induction, statistical analysis, ranking, territorial analysis, and geospatial visualisation.

Results. Global tourism trends were analysed, and it was established that in 2025 international tourism indicators exceeded pre-pandemic levels, confirming the full recovery of the industry.

Tax revenues to the Ukrainian budget in 2025 from businesses engaged in tourism-related activities were examined across regions. It was determined that, despite wartime conditions, the tourism industry of Ukraine not only continues to operate but also demonstrates growth in the volume of tourist activity and revenue indicators to both state and local budgets.

At the same time, tourist activity remains uneven: due to the security situation, regions with frontline, temporarily occupied, or adjacent territories are significantly restricted in their capacity to conduct tourist activity.

The numerical composition of cities by first-level administrative-territorial units in Ukraine was determined. Taking into account the security context, 280 cities were identified from the total of 463 Ukrainian cities – those not located in active combat zones, not in proximity to such territories, frontline or temporarily occupied areas, relatively safe for tourism, and where, given adequate infrastructure, tourist activity is feasible.

The State Register of Immovable Monuments was reviewed, and a distribution of nationally significant monuments across Ukrainian cities was compiled to form a list of key cities for tourism development under wartime conditions.

Based on the research findings and tourism potential – assessed through the presence of key tourist attractions (UNESCO World Heritage sites, nationally significant monuments, recreational areas, etc.) – 57 key cities of Ukraine were identified as playing an important role in the development of the tourism industry under wartime conditions.

Discussion. Further research on tourism development in Ukrainian cities should focus on the communication tools employed by local self-government bodies to engage with tourists regarding the tourist attractiveness of cities and the formation and development of city tourism brands.

Key words: *tourism, tourism websites, communications, communication tools, digital communications, city brand, city tourism, state marketing.*